

“Help, ik wil een nanny in huis!”

Femke Remerij

Beschrijving en analyse
van life coaching binnen
Opvoeden NU en
vergelijking met andere
interventies

Eindproduct

“Help, ik wil een nanny in huis!”

*Beschrijving en analyse van life coaching binnen
Opvoeden NU en vergelijking met andere interventies*

Naam: Femke Remerij
School: Haagse Hogeschool
Opleiding: Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH), deeltijd 4A
Studentnummer: 94100793
Studiejaar: 2008-2009
Opdrachtgever: Stichting Lindenhof
Contactpersoon Stichting Lindenhof: Stéphanie Kwakman
Docent begeleider: Wies Mes
Docent beoordelaar: Jakob Rigter

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Hoofdstuk 1 Doel en doelstellingen adviesrapport	
1.1. Doel	2
1.2. Doelstellingen.....	2
1.3. Organisatorische voorwaarden & noodzakelijke middelen	2
Hoofdstuk 2 De onderzoeksopzet	
2.1. Beginsituatie en vraagstuk	3
2.2. Vraagstelling en doelstelling.....	3
2.3. Het onderzoek	3
Hoofdstuk 3 Conclusies en aanbevelingen	
3.1. Eindconclusie naar aanleiding van onderzoek gezinsbegeleiders.....	5
3.2. Eindconclusie naar aanleiding van onderzoek ouders	7
3.3. Eindconclusie overig	8
3.4. Aanbevelingen	11
3.5. Aanbevelingen overig	14
Hoofdstuk 4 Antwoord op de vraagstelling en evaluatie van de doelstelling	
4.1. Antwoord op de vraagstelling	16
4.2. Evaluatie van de doelstelling.....	17
Hoofdstuk 5 Toepassing aanbevelingen	18

Inleiding

Voor u ligt het eindproduct in het kader van mijn afstudeerproject. De inhoud van dit eindproduct is gebaseerd op mijn onderzoek naar de uitvoering van life coaching door de gezinsbegeleiders van Opvoeden NU. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Stichting Lindenhof¹ te Rotterdam.

Het eindproduct betreft een adviesrapport. Dit adviesrapport is een middel om verder te werken aan de ontwikkeling en verfijning van de interventie Opvoeden NU² en dan met name met betrekking tot de coaching.

Het onderzoek sluit aan bij actuele ontwikkelingen in het werkveld en heeft maatschappelijke relevantie. Ten eerste zie je dat het taboe rond problemen in de opvoeding doorbroken wordt. Er komt steeds meer vraag naar hulp, het aantal interventies op het gebied van (ambulante) opvoedhulp neemt snel toe.

Ten tweede komt de nadruk steeds meer op evidence-based werken te liggen. Je moet als instelling aan kunnen tonen dat de hulpverlening werkt. Door onderzoek te doen naar de uitvoering ervan, komen aandachtspunten centraal te staan en weet je waar je aan moet werken om de interventie sterker te maken. Bovendien kan zo beter tegemoet gekomen worden aan de eisen van de subsidiegever. Ook zij willen zien dat het werkt wat je doet, anders wordt de subsidie stopgezet. Ondanks dat je niet zomaar het etiket evidence-based op een interventie kan plakken, kan er op deze manier wel naartoe gewerkt worden.

Tot slot zal door Bureau Jeugdzorg sneller een indicatie ON afgegeven worden als aangetoond kan worden dat de hulpverlening succesvol is. Een niet geheel onbelangrijke bijkomstigheid met betrekking tot het bestaansrecht van een interventie.

Leeswijzer

Het eerste hoofdstuk begint met het doel en de doelstellingen die opgesteld zijn met betrekking tot dit adviesrapport. Ook worden de organisatorische voorwaarden en noodzakelijke middelen genoemd. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee een beschrijving gegeven van de onderzoeksopzet, waarin de vraagstelling, doelstelling en de werkwijze gedurende het onderzoek centraal staan. In hoofdstuk drie volgen de conclusies en aanbevelingen die naar aanleiding van de onderzoeksresultaten geformuleerd zijn. Vervolgens wordt in hoofdstuk vier antwoord gegeven op de vraagstelling en doelstelling. Tot slot eindigt het adviesrapport met een onderbouwing van de bruikbaarheid van het adviesrapport door de implementatiewijze te beschrijven.

Voor meer uitgebreide informatie betreffende het onderzoek, zoals de analyses, literatuuronderzoek, verantwoording van het onderzoek, literatuurlijst en bijlagen verwijs ik graag naar het eindrapport. Daarin is tevens een verklarende begrippenlijst te vinden (bijlage II).

¹ Stichting Lindenhof is gedurende dit onderzoek gefuseerd met Trivium en heet nu Stichting TriviumLindenhof. In dit onderzoek is ervoor gekozen de benaming Stichting Lindenhof aan te houden

² In het vervolg: wanneer ON genoemd wordt, bedoel ik Opvoeden NU

Hoofdstuk 1 Doel en doelstellingen adviesrapport

1.1. Doel

Dit adviesrapport is bedoeld voor Stichting Lindenhof en dan specifiek voor alle betrokkenen bij ON. Op microniveau zijn dat de zeven gezinsbegeleiders en de drie behandelcoördinatoren ON, op mesoniveau de regiomanager ON en op macroniveau de stafgroep Onderzoek & Ontwikkeling. De stafgroep adviseert de Raad van Bestuur met betrekking tot beleids- en organisatieontwikkelingen. De Raad van Bestuur draagt zorg voor een strategisch beleid en stelt de inhoudelijke en beleidsmatige kaders vast. Zij zorgt voor continuïteit van de organisatie, voor groei en vernieuwing. Dit adviesrapport kan daarom ook interessant zijn voor de beleidsmakers van Stichting Lindenhof (macroniveau). Middels de adviezen kan immers beter aangesloten worden bij wat de gezinnen belangrijk vinden, een aspect dat zij hoog in het vaandel heeft staan (cliëntgerichtheid).

Naast het bevorderen van cliëntgericht werken, is een ander doel van dit adviesrapport om te laten zien wat al aanwezige sterke punten zijn van het coachen en welke punten nog verdere aandacht behoeven ter verbetering van de coachingsmethodiek. Er passeren tevens een aantal andere punten de revue die in de loop van het onderzoek naar voren gekomen zijn. Deze hebben niet direct met de coaching te maken, maar kunnen mijns inziens wel bijdragen aan de aanscherping van de interventie als geheel. Tot slot is het een doel om de gezinsbegeleiders nog beter uit te rusten en voor te bereiden op de eisen die aan het coachen worden gesteld. Ik wil bereiken dat het gehele ON team gestimuleerd wordt om met elkaar de punten uit dit adviesrapport te bespreken en/of te bediscussieren, en dat er vooral profijt getrokken kan worden van zowel de sterke punten als de aandachtspunten die naar voren gekomen zijn in dit onderzoek. En dan in die zin dat deze punten ingezet of gebruikt zullen worden bij het verder vorm geven van de coachingsmethodiek, alsook met betrekking tot de interventie als geheel.

1.2. Doelstellingen

1. Bijdragen aan de verbetering van de coachingsmethodiek zodat er op een eenduidige manier gecoacht wordt, volgens heldere richtlijnen en kaders
2. Middels het in kaart brengen van behoeften op het gebied van begeleiding bijdragen aan de aanscherping daarvan
3. Bijdragen aan het aanscherpen van overige onderdelen van de interventie Opvoeden NU, waaronder de nazorg en de afgrenzing van de doelgroep

1.3. Organisatorische voorwaarden & noodzakelijke middelen

Voor het bereiken van bovenstaande doelstellingen is het in ieder geval een vereiste dat het ON team met elkaar in gesprek gaat over het advies dat gegeven is in dit rapport.

Dit kan in de vorm van een intervisiebijeenkomst of een evaluatiebijeenkomst zijn, waarvoor een dag of dagdeel ingepland wordt. Dit kan verspreid worden over meerdere bijeenkomsten, dan zou het per thema ingepland kunnen worden.

De adviezen die op basis van de gezamenlijke bespreking als waardevol geacht worden, dienen geïmplementeerd te worden, zowel op papier als in de praktijk. Daarover in hoofdstuk vijf meer.

Het is heel belangrijk dat alle gezinsbegeleiders goed op de hoogte zijn van gemaakte afspraken omtrent het coachen en dat iedereen zich ook daadwerkelijk houdt aan wat afgesproken is. In dat kader zijn de intervisiebijeenkomsten en de bijeenkomsten in de regiotteams onmisbaar en dienen op zeer regelmatige basis gepland te worden. Dit zal in belangrijke mate bijdragen aan het kunnen behalen van de doelstellingen één en twee.

Afhankelijk van de aard van de te implementeren adviezen, moet er een financieel plaatje gemaakt worden om te kijken naar haalbaarheid. Als er bijvoorbeeld voor gekozen wordt ON uit te breiden qua duur (zie aanbeveling 5) dan heeft dat invloed op de kosten. Ditzelfde geldt voor de kosten van een deskundigheidsbevordering als besloten wordt op meerdere gebieden hulp te verlenen dan alleen op opvoedkundig vlak (zie conclusies en aanbeveling 15). Dit zou echter een andere inrichting van ON kunnen betekenen, wat meer behelst dan alleen deskundigheidsbevordering. Het gaat dan om financiële, inhoudelijke en organisatorische aspecten en verdient meer onderzoek als daar behoefte aan mocht zijn vanuit Stichting Lindenhof.

Hoofdstuk 2 De onderzoekopzet

2.1. Beginsituatie en vraagstuk

Samen met mijn contactpersoon, de staffunctionaris Onderzoek & Ontwikkeling, en de behandelcoördinator ON is besproken waar mijn onderzoek zich specifiek op zou gaan richten. In eerste instantie was besloten om onderzoek te doen naar de effectiviteit van ON, maar dit bleek geen haalbare kaart te zijn gezien de tijd die een dergelijk onderzoek in beslag neemt en de kennis die je daarvoor nodig hebt. In tweede instantie is daarom besloten om het centrale element van Opvoeden NU eruit te lichten, namelijk de coaching van gezinnen in de opvoedingssituatie door de gezinsbegeleiders. Er was door Stichting Lindenhof een tweetal knelpunten gesignaleerd met betrekking tot het coachingsstuk:

Ten eerste zijn de meeste uitgangspunten met betrekking tot het coachen impliciet en het lijkt of deze niet voor iedereen hetzelfde zijn. Uit groepsinterviews die aan het eind van 2008 gehouden zijn met de betrokken gezinsbegeleiders, is gebleken dat zij niet helemaal volgens dezelfde richtlijnen coachen. De invulling van het begrip life coaching verschilt per gezinsbegeleider. Er zijn te weinig duidelijke afspraken over de wijze van coachen, ook omdat er het afgelopen jaar weinig onderling contact en afstemming met betrekking tot het coachen is geweest. Het gevaar ontstaat dan dat ieder op een eigen manier gaat werken, niet geheel passend bij de geprotocolleerde opzet. De keren dat er wel praktisch geoefend is, zijn als zeer waardevol ervaren, alleen merken de gezinsbegeleiders dat het snel vervliegt als je niet herhaalt. Het coachen binnen Opvoeden NU moet voorzien zijn van heldere richtlijnen en kaders om de programma-integriteit te versterken (op één lijn binnen gegeven kaders). Hierbij dient wel in ogenschouw genomen te worden dat iedere coachingssituatie weer anders is (gezinnen hebben verschillende hulpvragen) en iedere coach tevens een uniek individu is met eigen waarden, normen, karakter, levenservaringen en manier van werken. De verschillende gezinsbegeleiders, zeven in totaal, zullen nooit op precies dezelfde manier coachen, maar het is in het kader van dit onderzoek van belang dat ze weten wat de uitgangspunten zijn (expliciet maken) en welke vaardigheden ze daarbij nodig hebben.

Ten tweede staat er niet veel op papier over wat life coaching in de opvoedingssituatie nu eigenlijk is. Er is weinig schriftelijk over uitgewerkt en onderbouwd aan de hand van theorieën die erover bestaan.

2.2. Vraagstelling en doelstelling

Naar aanleiding van het gesprek over de gesignaleerde knelpunten, kwam ik tot de volgende vraagstelling:

‘Wat is life coaching in de opvoedingssituatie vanuit de theorie, hoe wordt dit uitgevoerd door de gezinsbegeleiders van Stichting Lindenhof binnen de interventie Opvoeden NU en in hoeverre komt dit overeen met de gevonden theorie?’

Voortvloeiend uit de vraagstelling heb ik de volgende doelstelling geformuleerd:

‘Bijdragen aan de verbetering van de coachingsmethodiek zodat er op een eenduidige manier gecoacht wordt, volgens heldere richtlijnen en kaders.’

2.3. Het onderzoek

Om een antwoord te kunnen formuleren op de vraagstelling heb ik zowel literatuuronderzoek gedaan als praktijkonderzoek. Ook heb ik gebruik gemaakt van bestaande gegevens.

Ik heb een tweetal interventies betrokken bij mijn literatuuronderzoek, waarvan één afkomstig is uit Amerika en één uit Engeland. Het gaat respectievelijk om PCIT (Parent Child Interaction Therapy) en EHBO (Eerste Hulp Bij Opvoeden) van Supernanny Jo Frost. PCIT is een evidence-based programma en wordt in Nederland uitgevoerd en doorontwikkeld door De Bascule (academisch centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie te Amsterdam).

Het opvoedprogramma 'EHBO' wordt door de gezinsbegeleiders vaak gekeken ter voorbereiding op het coachen en is door Stichting Lindenhof tevens gebruikt als bron bij de invulling van de coaching binnen ON. Ouders vroegen immers vaak om een 'nanny' in huis.

Omdat zowel PCIT als EHBO gebruik maken van life coaching zijn deze geselecteerd. Ondanks dat het bij PCIT niet om coachen in de thuissituatie gaat (ouder en kind bevinden zich in een spelkamer en worden gecoacht vanachter een one-way screen), kan er wel wat gezegd worden over elementen van het coachen die bijdragen aan een succesvolle hulpverlening. Tevens was het mogelijk om overeenkomsten in kaart te brengen tussen Opvoeden NU, PCIT en EHBO.

Voor het praktijkonderzoek heb ik zes diepte-interviews gehouden, vier met gezinsbegeleiders Opvoeden NU en twee met afgesloten Opvoeden NU gezinnen. Het aantal interviews is gebaseerd op de beschikbare tijd die ik had om het onderzoek af te kunnen ronden. In eerste instantie wilde ik tien interviews houden, ik wilde alle gezinsbegeleiders (zeven in totaal) interviewen en drie gezinnen, maar dit bleek niet haalbaar voor mij alleen en in de tijd die er stond voor het doen van het onderzoek. Er is, in samenspraak met Stichting Lindenhof, gekozen voor de twee langstzittende gezinsbegeleiders (vanaf het begin van Opvoeden NU betrokken) en twee die respectievelijk een jaar en twee jaar gezinsbegeleider ON zijn. Op deze manier kan je zien hoe de langstzittende gezinsbegeleiders de coaching uitvoeren, hoe de minder ervaren gezinsbegeleiders dit doen en waar eventuele verschillen vandaan komen.

De twee gezinnen die geselecteerd zijn, zijn beide afgesloten gezinnen. Gezin 1 is vorig jaar augustus afgesloten, gezin 2 is dit jaar in februari afgesloten.

Middels de interviews wilde ik te weten komen hoe het coachen ingevuld wordt door de betrokken gezinsbegeleiders en hoe het ervaren wordt door de twee gezinnen. Op die manier was ik het beste in staat om een zo goed mogelijk beeld te schetsen van hoe de coaching nu verloopt, wat het voor de gezinnen oplevert en waar eventuele knelpunten zitten.

Ik heb een video-opname bekeken van een coachingssituatie, uitgevoerd door één van de gezinsbegeleiders. Deze opname heb ik geanalyseerd en gebruikt voor de beantwoording van mijn vraagstelling.

De interviews zijn allemaal opgenomen en letterlijk uitgewerkt om de betrouwbaarheid van de resultaten te vergroten. Alle gegevens zijn anoniem verwerkt. Voor een verdere onderbouwing van de betrouwbaarheid en geldigheid van het onderzoek verwijs ik naar hoofdstuk 1 van het eindrapport.

Op basis van de verkregen informatie heb ik analyses gemaakt. Dit heb ik gedaan aan de hand van deelvragen die ik van tevoren opgesteld had. Doordat ik meer vragen gesteld heb tijdens de interviews dan alleen de deelvragen, is er meer informatie vrijgekomen. Ik heb alles wat relevant was voor de beantwoording van mijn vraagstelling uitgewerkt en geanalyseerd, waaronder tevens een aantal aspecten die niet zozeer met het coachen te maken hadden, maar wel van belang zijn voor de interventie als geheel. Voor de analyses verwijs ik naar de hoofdstukken 5, 6 en 7 in het eindrapport.

Na het analyseren was ik in staat conclusies te trekken. In de conclusies wordt duidelijk wat de sterke kanten zijn van het coachen alsook van de gezinsbegeleiders zelf. Er zijn tevens aandachtspunten naar voren gekomen. Op basis daarvan heb ik aanbevelingen gedaan ter verbetering van de coachingsmethodiek en (voor een klein deel) Opvoeden NU als geheel. Deze zijn terug te zien in hoofdstuk drie van het adviesrapport en hoofdstuk 9 van het eindrapport.

Hoofdstuk 3 Conclusies en aanbevelingen

3.1. Eindconclusie naar aanleiding van onderzoek gezinsbegeleiders

Uitvoering van de coaching

De stappen waaruit de coaching bestaat (voorbereiden, het coachen zelf, nabespreken) komen duidelijk terug in het neerzetten van de coachingssituatie door de gezinsbegeleiders. Zij bereiden zowel zichzelf als de ouders gedegen voor op de coaching. Verwachtingen worden helder gemaakt middels uitleg, overleg en het voor- en nabespreken. Er wordt op gelet dat ouders eerst een succeservaring opdoen, zodat er positief begonnen kan worden.

Eén van de basisvoorwaarden voor een succesvolle hulpverlening (en coaching) is dat er aangesloten wordt bij het gezin en dat er een sfeer van vertrouwen aanwezig is. Aan deze voorwaarde wordt door alle gezinsbegeleiders voldaan, ieder op haar eigen manier.

De gezinsbegeleiders geven allemaal een zelfde beeld van het verloop van de coachingsweken, hoe het verloop tussen de verschillende weken eruit ziet en wat daarin belangrijk is. Wel benadrukken zij allemaal nog enkele verschillende punten die voor hen centraal staan tijdens de drie coachingsweken. De kaders zijn gelijk, de invulling is afhankelijk van persoonlijke voorkeuren.

Het is opvallend te noemen dat maar één gezinsbegeleider de vier centrale opvoedingsvaardigheden opnoemt. Het lijkt daardoor niet helemaal duidelijk te zijn wat er precies verstaan wordt onder de interventies die tijdens het coachen ingezet kunnen worden (zie aanbeveling 2). Wellicht had de vraag *‘welke interventies staan centraal tijdens het coachen en hoe zet je in?’* anders gesteld moeten worden, zodat het duidelijker was wat ermee bedoeld werd. In plaats van interventies had dan de benaming ‘te leren vaardigheden’ gebruikt kunnen worden. Het is echter niet zeker of de vraagstelling samenhangt met de antwoorden op de vraag.

De gezinsbegeleiders noemen wel allemaal verschillende losse vaardigheden, echter, niet al deze items worden ingezet tijdens het coachen. Desondanks zijn alle dingen die zij noemen belangrijk en dragen direct of indirect bij aan het werken aan verandering in het gezin.

Het blijkt dat ouders opvoedingsvaardigheden op een effectieve manier onder de knie krijgen doordat ze de veranderingen aan den lijve ervaren; ze merken het effect en leren dat het werkt wat ze doen.

Uit de antwoorden van de gezinsbegeleiders kan opgemaakt worden dat, tegen de tijd dat de feitelijke coaching begint, duidelijk is voor ouders waarover gesproken wordt. Met andere woorden: het is duidelijk wat het gewenste of ongewenste gedrag is van het kind en welke vormen van straffen en belonen het meest geschikt zijn gezien de situatie, het gezin en het kind.

Er is geen eenduidig beeld met betrekking tot afspraken die er zijn over de uitvoering van de interventies en de interpretatie ervan. Er is een verschil van inzicht tussen in ieder geval twee gezinsbegeleiders. De één zegt te weten dat er verschillen te constateren zijn, de ander zegt dat er door gezamenlijke oefening geen verschillen zijn. Een andere gezinsbegeleider laat zien dat tussen afspraken maken, oefenen en het daadwerkelijk toepassen ervan in de praktijk een verschil te zien is. Afspraken kunnen gemaakt worden, maar als deze niet uitgevoerd worden blijven de verschillen bestaan of worden groter.

Uit de gegevens is inderdaad gebleken dat er verschillen te constateren zijn, waaronder het coachen op meerdere aspecten (door twee gezinsbegeleiders) versus het coachen op één (van tevoren afgesproken) aspect (de andere twee gezinsbegeleiders) alsook het niet letterlijk voorzeggen van de boodschap (in ieder geval door 1 gezinsbegeleider) versus het wel letterlijk voorzeggen (in ieder geval door twee gezinsbegeleiders). (Zie aanbevelingen 3 en 7)

Het is duidelijk dat er bij de gezinsbegeleiders veel twijfel is over het wel of niet ingrijpen in een coachingssituatie, dit is een heet hangijzer met betrekking tot het coachen.

Het is niet echt duidelijk aan te geven wanneer je precies overgaat van directief naar minder directief binnen het coachen, omdat dit afhankelijk is van de ouders, de situatie en de context.

Het vraaggericht werken in dialoog staat in ieder geval bij twee gezinsbegeleiders centraal, waarbij ouders gestimuleerd worden mee te denken aan oplossingen. Aan ouders wordt verteld wat goede gedragsalternatieven zijn en wat haalbare oplossingen zijn die passen bij de leeftijd en ontwikkeling van het kind. De ene gezinsbegeleider is daarin meer sturend dan de ander.

Gezinnen voeren wel regie over hun eigen leven en veranderingsproces, maar de gezinsbegeleiders moeten wel sturend zijn als dat nodig blijkt. Anders komen er geen veranderingen.

In het eindrapport (hoofdstuk acht) is een vergelijking gemaakt tussen ON en twee andere interventies: PCIT en EHBO. Er worden zeven aspecten genoemd die overeenkomen in de verschillende interventies, waaronder voor- en nabespreken en coaching via de ouders. Ook worden er meerdere overeenkomsten genoemd van het feitelijke coachen, zoals het inzetten van de time-out en het geven van duidelijke en directe instructies.

Op basis van de gevonden theorie over life coaching wordt duidelijk dat de uitvoering binnen ON niet op zichzelf staat. De overeenkomsten tussen met name PCIT (als evidence-based programma) en ON laten zien dat deze effectief (kunnen) zijn met betrekking tot succesvolle hulpverlening. Met deze gegevens kan een antwoord geformuleerd worden op een deel van de hoofdvraag.

Tevens is een vergelijking gemaakt tussen de theorie en de praktijk van het coachen binnen Opvoeden NU. Gebleken is dat de gezinsbegeleiders de coaching op zeker veertien punten uitvoeren zoals in de theorie (handleiding ON) beschreven staat. Er worden een aantal items genoemd die in de praktijk wel zichtbaar zijn, maar niet in theorie (zie aanbeveling 1). De lijst van punten is niet volledig te noemen, maar het wordt wel redelijk duidelijk in hoeverre theorie en praktijk overeenkomen. Bij de beantwoording van de vraagstelling wordt daar verder op ingegaan.

Knelpunten van het coachen

Iedere gezinsbegeleider beleeft op haar eigen manier knelpunten of ingewikkelde situaties binnen het coachen. Dit heeft met persoonlijke aspecten te maken, met aspecten van het coachen zelf, alsook met onduidelijkheden die er leven.

Concluderend kan gezegd worden dat er een aantal knelpunten zijn waarover (nog meer) duidelijkheid moet komen, zodat deze knelpunten opgelost kunnen worden (zie de aanbevelingen 4, 5 en 18). Er zijn ook een aantal knelpunten genoemd die niet zo makkelijk te veranderen zijn gezien het korte tijdsbestek waarin de coaching plaatsvindt, zoals het blijven liggen van te leren vaardigheden.

Sterke punten van het coachen

Alle gezinsbegeleiders geven aan dat het sterkste punt van ON is dat je ouders tot steun bent, dat je letterlijk naast ze staat en meegaat in de situatie. Ouders ervaren de effecten. In deze weken vinden de grootste veranderingen plaats. Het coachen is volgens alle gezinsbegeleiders een compleet en effectief plaatje.

Kennis en vaardigheden gezinsbegeleiders

Je kunt als gezinsbegeleider niet zomaar even gaan coachen. Er is ruime kennis en ervaring nodig, je moet bepaalde eigenschappen hebben, alsook een behoorlijk aantal vaardigheden. Je moet goed kunnen analyseren en verbanden kunnen leggen (zie aanbeveling 11).

De ruime voldoende die de gezinsbegeleiders gemiddeld aan zichzelf geven, laat zien dat er nog groeimogelijkheden zijn met betrekking tot de verbetering van de coaching. Uiteindelijk wil je met elkaar minimaal een goed scoren. De gezinsbegeleiders laten met dit cijfer zien dat zij inzien dat er nog gegroeid kan en moet worden.

Concluderend kan gezegd worden dat de gezinsbegeleiders sterk overkomen en aardig tevreden zijn over zichzelf als gezinsbegeleider. Minder sterke kanten worden amper genoemd, wat een goed teken zou kunnen zijn. Of er naar volle eerlijkheid geantwoord is op de vraag wat minder sterke kanten zijn van de gezinsbegeleiders weet ik niet. Ikzelf heb de indruk gehad dat er open en eerlijk gesproken werd tijdens de interviews, maar de kans is natuurlijk altijd aanwezig dat niet alles eerlijk verteld is. Voor dit onderzoek dien ik echter uit te gaan van de gegevens die ik verzameld heb en dan komen de gezinsbegeleiders vrij sterk over. Wel is duidelijk dat gezinsbegeleider vier nog haar onzekere kanten heeft door gebrek aan ervaring.

Drie van de vier gezinsbegeleiders geven hun eigen invulling aan het coachen binnen de gegeven kaders, laten daar een stukje creativiteit op los of zetten goede eigenschappen en/of vaardigheden in om het coachen tot een succes te maken (zie aanbeveling 6).

Dat gezinsbegeleider vier nog geen persoonlijk tintje gevonden heeft lijkt logisch gezien het feit dat ze nog maar een paar gezinnen gecoacht heeft en de kaders nog niet zo lang bekend zijn. Zij zal zich het steeds meer eigen gaan maken en in de loop der tijd haar persoonlijke stukje erin terug kunnen zien. Dit alles hangt samen met ervaring en vertrouwen hebben in jezelf als coach.

Vorbereiding op het coachen en begeleiding gezinsbegeleiders

Alle gezinsbegeleiders noemen een andere vorm van voorbereiding die ze gehad hebben voordat ze begonnen met coachen. Het enige dat overeen komt is dat drie van de vier gezinsbegeleiders dvd's hebben gekeken ter voorbereiding op de coaching.

Niemand geeft aan iets gemist te hebben ter voorbereiding. Mijns inziens kunnen juist om deze reden verschillen ontstaan in de uitvoering van de coaching (zie aanbeveling 8).

De gezamenlijke bijeenkomst, ofwel intervisie, alsook het overleg in regioteams wordt als zeer nuttig en leerzaam gezien door de gezinsbegeleiders (zie aanbeveling 10).

Er bestaan verschillende wensen en behoeften op het gebied van de begeleiding van de gezinsbegeleiders die aandacht behoeven. Hierop zal (gedeeltelijk) teruggekomen worden in de aanbevelingen 9 en 12.

3.2. Eindconclusie naar aanleiding van onderzoek ouders

De twee gezinnen in het onderzoek zijn gecoacht op duidelijke aspecten. Bij het eerste gezin is er op meerdere aspecten gecoacht, maar lag de nadruk vooral op het duidelijk zijn naar het kind toe middels duidelijke instructies en op het hanteren van ongewenst gedrag.

Bij het tweede gezin wordt niet duidelijk hoe de coaching precies verlopen is, behalve dat het complimenten geven veel geoefend is. Er is op minder aspecten gecoacht dan bij het eerste gezin, maar dat heeft te maken met de hulpvraag alsook met hoe snel het opgepakt werd.

De gezinsbegeleiders van deze gezinnen hebben duidelijke uitleg gegeven over wat de coaching in zou gaan houden en verwachtingen uitgesproken. Het is in de gesprekken met de moeders niet duidelijk geworden wanneer ze deze uitleg hebben ontvangen, dus vlak vóór het coachen, daarna of tijdens het bespreken van het plan van aanpak.

Beide gezinsbegeleiders hebben ouders het gevoel gegeven dat ze alles konden zeggen of vragen. Ook hebben beide gezinnen voldoende uitleg ervaren gedurende de coachingsweken. De vraag is wel of de moeder van gezin 2 op de hoogte is gesteld van het feit dat de gezinsbegeleider altijd moet melden als zij dingen ziet die niet door de beugel kunnen. Dit moet voor aanvang van de hulpverlening aan gezinnen medegedeeld worden.

Volgens de gezinnen zitten er geen aspecten aan het coachen die minder goed zijn. Het wordt niet echt duidelijk aan welke aspecten ze het meest gehad hebben.

Beide gezinnen geven aan dat veranderingen blijvend zijn, maar niet voor de volle 100%. Met name bij gezin 2 speelt het feit dat moeder er alleen voor staat en een heel druk leven heeft een grote rol in het moeilijk vol kunnen houden van wat ze geleerd heeft. Ze is soms bang terug te vallen in haar oude patroon, met name als de drukte lang aanhoudt.

Beide gezinnen zijn zeer tevreden over hun gezinsbegeleider, ze geven een gemiddeld cijfer van een 8,3. Beide gezinnen hadden een klik met de gezinsbegeleider, zowel de ouder(s) als de kinderen. Omdat dit één van de belangrijkste basisvoorwaarden is voor een goede hulpverlening is het hoge cijfer goed uit te leggen.

In beide gezinnen is sprake van één of meer grote overwinningen. Voor hen heeft de coaching, en meer in het algemeen ON, veel effect gesorteerd. Bij het ene gezin net een beetje meer dan bij het andere gezin.

Beide gezinnen geven aan geen moeite gehad te hebben met het kritisch naar zichzelf kijken. Als je weet dat je als ouder iets niet goed doet, dan helpt dat je om het tij te kunnen keren.

Voor het ene gezin zijn de drie coachweken toereikend geweest om de gewenste veranderingen teweeg te brengen. Ouders hebben geen tips voor verandering of verbetering van de coaching. Voor het andere gezin ligt dit anders. Moeder zou graag uitbreiding zien van het (coach)traject (zie aanbeveling 5).

De doelen van beide gezinnen blijken niet geheel behaald te zijn als alle onderzoeksresultaten betrokken worden voor de beantwoording van de vraag of doelen bereikt zijn. Moeder van gezin 1 spreekt zichzelf tegen op bepaalde punten. Ze is heel positief over ON en wat er bereikt is, maar geeft - tussen de regels door - ook aan dat niet alle veranderingen blijvend zijn. In de wijze waarop daarmee omgegaan wordt zijn tegenstellingen te zien in wat moeder erover vertelt. Daardoor is niet geheel duidelijk of ouders consequent zijn in het toepassen van wat ze geleerd hebben, of ze dit op de juiste manier doen en in hoeverre ze bepaalde gedragingen van hun kind die nu te zien zijn als normaal moeten beschouwen of niet.

Tussen de regels door heb ik gemerkt dat moeder van gezin 2 behoefte heeft aan verdere ondersteuning. Ze zou een vervolgetraject wel willen, ze is nog niet overtuigd van haar eigen kunnen.

3.3. Eindconclusie overig

Tijdens het onderzoek bij de gezinsbegeleiders en gezinnen zijn een aantal aspecten naar voren gekomen die voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag niet allemaal relevant zijn, maar die ik wel mee wil geven aan Stichting Lindenhof. Een aantal van deze aspecten zijn al tijdens eerder onderzoek door Stichting Lindenhof naar voren gekomen en blijkbaar nog steeds actueel. Vandaar dat ik ervoor kies ze hier nogmaals in een 'eindconclusie overig' te noemen.

Afgrenzing doelgroep en omgang met andere problematieken

In het onderzoeksverslag van 2007 van Stichting Lindenhof staat het volgende: 'Een heldere afgrenzing van de doelgroep kan, gezien de beperkte onderzoeksgroep, nog niet worden gegeven. Het is duidelijk geworden dat de complexiteit van de problematiek vaak na de start van de hulp naar voren komt, en dat contra-indicaties vooraf niet zo scherp te stellen zijn. Vooral nog kan geconcludeerd worden dat er geen reden is om aan te nemen dat er sprake is van een 'lichtere' doelgroep dan de in eerder onderzoek vastgestelde multiproblemdoelgroep van APG.'

De gezinnen die in aanmerking komen voor ON, hebben vaak een multiprobleem problematiek, maar er zitten ook gezinnen bij waar alleen vraagstukken leven op het gebied van de opvoeding (zoals gezin 1 in het onderzoek). Het gaat bij ON om pedagogische hulp, dus er wordt alleen aandacht besteed aan opvoedkundige vraagstukken. Problemen die buiten de opvoeding liggen, moeten geparkeerd kunnen worden of door andere hulpverlenende instanties opgepakt worden. Soms krijgen gezinnen naast ON ook andere hulp, bijvoorbeeld van maatschappelijk werk. Dan wordt er gelijktijdig aan de verschillende problemen gewerkt, wat het meeste effect heeft. Een voorwaarde is dan wel dat er onderlinge afstemming is.

Uit dit onderzoek is gebleken dat het niet altijd mogelijk is om andere problemen, als relatieproblemen of persoonlijkheidsproblemen, te parkeren. In dossiers is ook vaak terug te lezen dat problemen onderlinge invloed op elkaar uitoefenen en niet als losstaand element gezien kunnen

worden. Als er dan ook geen andere hulpverlening voor ingezet is, kunnen ouders zodanig worden afgeleid, worden vermoeid of met andere dingen bezig zijn, dat het lastig is ON goed in te kunnen zetten. Gehoopt wordt wel dat door ON ouders minder stress ervaren, dat kinderen zich beter gaan gedragen en dat het dan op andere gebieden ook beter zal gaan, maar als andere problemen en eventuele oorzaken niet aangepakt worden is dit mijns inziens op de langere termijn niet effectief. Behalve als de andere problematieken die er spelen gekoppeld zijn aan de opvoedingsproblematiek, dan zou het inderdaad wel verschil kunnen maken.

Het is mijns inziens wenselijk om binnen ON ook met de andere problemen aan de slag te gaan, echter ON zou dan anders ingericht moeten gaan worden wil je hulp kunnen bieden op meerdere gebieden dan alleen de opvoeding. Ieder gebied kent zijn eigen specialisme en als gezinsbegeleider is er dus ook andere, aanvullende kennis nodig. Daarnaast moet gekeken worden of tien weken toereikend is als er op meerdere gebieden hulp geboden wordt.

Iets dat in ieder geval gerealiseerd kan worden is dat de gezinsbegeleider ON een bemiddelende rol speelt tussen het gezin en de case manager van Bureau Jeugdzorg, om ervoor te zorgen dat problemen tegelijk aangepakt worden (zie aanbeveling 15).

Uit het onderzoek kwam naar voren dat het team van ON nog zoekende is in het oplossen van het vraagstuk rondom de doelgroep ON (bij welke gezinnen sluit ON het beste aan?). Helaas is in veel gevallen niet van tevoren bekend of het in een gezin alleen maar draait om opvoedkundige vragen of dat er toch meer speelt. Vaak komt de gezinsbegeleider daar na verloop van tijd pas achter. Je stopt dan niet zomaar een traject, maar er worden wel eens gezinnen afgesloten waarvan het de vraag is of ze het wel vol gaan houden. Vragen die spelen en waar nog geen antwoorden op gevonden zijn, zijn hoe dit beter voorzien kan worden en of er in zo'n geval wel in een gezin gestart moet worden. Het is nog een uitdaging om de criteria zo scherp te stellen dat duidelijk is of een gezin wel of geen ON moet krijgen (vast te stellen contra-indicaties). (Zie aanbeveling 14).

Uit het onderzoek bleek tevens dat er te weinig geanalyseerd wordt bij het opstellen van het plan van aanpak. Er wordt gekeken naar welke vaardigheden er zijn en welke niet en wat ouders dan nodig hebben. Echter, als er meer geanalyseerd zou worden, kan er beter achtergekomen worden hoe het komt dat de problematiek is ontstaan of waarom het kind zo reageert zoals het reageert, bijvoorbeeld doordat ouders niet op één lijn zitten of de vader een psychiatrisch ziektebeeld heeft. Je kan er als gezinsbegeleider dan dieper op ingaan en beter aansluiten bij wat het gezin nodig heeft (zie aanbeveling 13).

Tijdens het onderzoek bij gezin 2 kwam het bovenstaande duidelijk naar voren. Moeder maakt zich zorgen om het gedrag van haar oudste zoon op school. Ze geeft aan dat ze er via ON achter is gekomen dat het niet zo is dat ze het niet goed doet als moeder, maar dat ze niet weet wat er met haar zoon aan de hand is. Ze had via Bureau Jeugdzorg graag zowel hulp thuis gehad als voor op school (zie aanbeveling 15).

Video-opnames

Uit het onderzoek bij de gezinnen bleek dat er een gezinsbegeleider is die zowel een video-opname maakt aan het begin van het traject (bij de observatie) als aan het eind van het traject. Op die manier kan ze het verschil aan ouders laten zien. Ouders hebben dit als leuk en leerzaam ervaren. De ouder van het andere gezin gaf juist aan een video-opname vreselijk te vinden, dus voor haar zou het geen optie geweest zijn om een tweede opname te maken. Toch kan een tweede opname toegevoegde waarde hebben (zie aanbeveling 19).

Gebruik strippenkaart en termijn nazorg

Uit het onderzoek bij de gezinnen is gebleken dat één van de gezinnen het prettiger en minder moeilijk vindt als de gezinsbegeleider nog twee keer contact opneemt met haar dan dat zij contact op moet nemen met de gezinsbegeleider. Zij heeft dit ook zo afgesproken met haar gezinsbegeleider.

Iets anders dat daarmee samenhangt is dat moeder aangeeft dat ze wil kunnen bellen als het echt nodig is, als ze ergens mee zit of terug dreigt terug te vallen in oud gedrag. Stel dat ze binnen de

drie maanden die ervoor staan geen hulp vraagt en net daarna wel hulp wil, dan staat de gezinsbegeleider niet meer tot haar beschikking (zie aanbeveling 20). Uit het dossieronderzoek en de interviews met de gezinsbegeleiders is ook gebleken dat gezinnen bijna nooit gebruik maken van de strippenkaart.

Terminologie

Er is gedurende het onderzoek nog een laatste aspect naar voren gekomen dat ik hier graag onder de aandacht wil brengen. Opvoeden NU maakt gebruik van de benaming (life) coaching. Tijdens mijn onderzoek naar vergelijkbare interventies werden de woorden coaching en training zowel door elkaar gebruikt, als los van elkaar. Ikzelf heb het woord coaching overgenomen van Stichting Lindenhof, het was voor mij een vaststaand gegeven. Mij is later gevraagd waarom het coaching wordt genoemd en niet training. Deze vraag heb ik voorgelegd aan mijn opdrachtgever. Het antwoord bleef uit, omdat er geen duidelijke reden is voor de keuze om het coachen te noemen.

De vraag is of het nu beter coaching kan heten of training. Het antwoord geef ik niet in dit rapport, omdat dit iets is dat uitgezocht moet worden in vervolgonderzoek (zie aanbeveling 21). Ik had het mee kunnen nemen in mijn eigen onderzoek, als ik me er in een eerder stadium bewust van was geweest. Echter, omdat beide benamingen door elkaar gebruikt worden, is er voor mij in dat stadium geen indicatie geweest dat hier wezenlijke verschillen tussen zouden bestaan. Graag geef ik wel alvast enkele beschrijvingen en een definitie van het begrip coaching, alsook enkele definities van het begrip training. Dit voor een eerste indruk en aanzet tot verder onderzoek. Eerst volgen een aantal beschrijvingen van het woord coachen die ik in het boek 'Coachend opvoeden' heb gevonden. Deze beschrijvingen kunnen helpend zijn in het maken (en onderbouwen) van een keuze voor de juiste terminologie.

'Het Engelse woord 'coach' betekent oorspronkelijk koets die achtenswaardige personen van het ene naar het andere punt brengt. Nu staat 'coach' ook voor 'autobus'. Coach is een vervoermiddel. Het begrip 'coachen' is het equivalent van ergens heen brengen. Het wordt vooral gehanteerd in de wereld van management en organisatie. Coachen is in de wereld van consultants aan het begin van de 21^e eeuw een hype geworden. Het aantal definities dat daar onder coachen verstaan wordt, is groot. Coachen gaat vrijwel altijd over een bepaalde manier van beïnvloeden van mensen. Coachen is zo populair aan het worden, omdat men merkt dat het geven van bevelen in onze samenleving steeds minder effect sorteert. Dat geldt ook voor de opvoeding van kinderen.' (Verhage 2005, 10).

'Coachen is doelgericht sturen zonder de baas te spelen. [...]. Een coachende grondhouding bestaat er allereerst uit dat je vooral het beste uit iemand wil halen en niet het beste van jou in een persoon wil stoppen. [...]. Een tweede kenmerk is dat je handelt met het einddoel voor ogen. [...]. Een derde hoofdkenmerk is dat coachen stuurt op het gedrag zonder gebruik te maken van macht.' (Verhage 2005, 31/32).

'Het draait bij coaching om zelfsturing. Zelfsturing betekent dat iemand bewust zijn verantwoordelijkheid neemt in het maken van zijn keuzes. Het individu is regisseur van zijn eigen leven, dat laat hij zien door actief te kiezen. Kiezen leidt tot handelen. Coachen betekent ook durven confronteren in de vorm van bewust laten zijn, direct gevolgd door een indringende uitnodiging tot het nemen van verantwoordelijkheid. Confronteren lijkt een conflictueuze betekenis te hebben, maar is dat in de zin van coachen niet. Er worden feiten en waarnemingen tegenover elkaar gezet en daar blijft het bij. Coachen is gericht op ontwikkeling van individuen en teams, maar wel met het oog op prestatieverbetering. Het denken en handelen in termen van resultaten zijn niet overal even goed ontwikkeld. Coachen heeft vaak een non-directieve connotatie. In deze opvatting ontbreekt de dimensie van resultaatgerichtheid die bij coaching van essentieel belang is.' (Verhage 2005, 38).

Er zijn vele definities van het woord coaching beschikbaar. Op www.nl.wikipedia.org heb ik een goede beschrijving en definitie gevonden:

'Coaching is een Engelse term die gemakkelijk voor veel verschillende begeleidingsvormen gebruikt wordt. Dergelijke synoniemen van die begeleidingsvormen zijn supervisie, mentoring, counseling, therapie enzovoort. De literatuur is niet eenduidig over een definitie. Coaching is in feite een specifieke vorm van begeleiden. Naast coaching bestaan er ook andere manieren om het begeleiden

van mensen vorm te geven. Afhankelijk van de situatie en de omstandigheden moet steeds voor de meest passende vorm van begeleiding worden gekozen.'

Een definitie:

'Coaching is een vorm van persoonlijke begeleiding op basis van een gelijkwaardige één-op-één-relatie. De coachee leert, de coach ondersteunt dit leerproces. Binnen het coachingstraject worden de doelen vooraf bepaald. Doel van de coaching is het vergroten van de persoonlijke effectiviteit van de coachee. Coaching van groepen is echter ook mogelijk. De coach zoekt dan naar collectieve patronen in gedrag en denken in de groep.'

Er zijn van het woord training ook meerdere definities vindbaar, hoewel veel minder dan van coaching. Op www.mijnwoordenboek.nl heb ik de volgende twee definities van training gevonden:

1. 'Het aanleren, verbeteren of veranderen van sociale, cognitieve en psychomotorische vaardigheden'
2. 'Oefening, het machtig worden van vaardigheden'

Trainen wordt in de Van Dale gedefinieerd met twee betekenissen:

1. 'Stelselmatig oefenen in een tak van sport'
2. 'Oefenen in een bepaalde vaardigheid'

Iemand die vaak hardloopt, zal na een bepaalde tijd steeds beter gaan hardlopen, of iemand die veel sudoku's oplost zal dit steeds sneller kunnen doen.

Het trainen van vaardigheden buiten de sport kan dus meestal beschreven worden als oefenen.

Zonder een antwoord te willen geven op de vraag welke terminologie het beste is in het geval van Opvoeden NU, is het voor mijzelf aan de hand van bovenstaande uiteenzetting duidelijk dat training en coaching beide bruikbaar zouden kunnen zijn. Naar aanleiding van een verder onderzoek hiernaar kan bepaald worden aan welke term Stichting Lindenhof het meeste gewicht hangt.

3.4. Aanbevelingen

Naar aanleiding van de analyse van de onderzoeksgegevens en de door mij getrokken conclusies, formuleer ik hieronder mijn aanbevelingen voor Stichting Lindenhof.

Aanbeveling 1:

Belangrijk is dat eerst de structuur in kaart gebracht wordt en dan pas gecoacht wordt. Regels en afspraken moeten duidelijk zijn, alsook de rituelen (dagelijkse routine). Op die manier weet een ieder waarop gecoacht wordt en zijn verwachtingen helder.

Het blijkt dat niet voor alle gezinsbegeleiders duidelijk is of de dagelijkse routine voorafgaand aan de coaching gemaakt wordt of tijdens het coachen. Deze zaken moeten duidelijker omschreven worden in de methodiekhandleiding, zodat het voor iedereen helder is wanneer je wat doet in de aanloop naar de coaching. De handleiding moet ook verder aangevuld worden met onderling gemaakte afspraken en items die in de praktijk van het coachen zichtbaar geworden zijn, maar nog niet op schrift staan (zie ook paragraaf 8.3 in het eindrapport).

Aanbeveling 2:

Omdat maar één van de vier gezinsbegeleiders de vier centrale opvoedingsvaardigheden wist, dient er nog een keer uitgebreid aandacht aan besteed te worden, zodat de gezinsbegeleiders nog beter weten waarover gesproken wordt. Zij passen deze ongetwijfeld toe tijdens het coachen, omdat middels de observatie al deze vaardigheden de revue gepasseerd zijn en dus helder is waar de problemen liggen, maar nóg beter is het deze te kunnen benoemen. Wat op papier staat moet eigen worden. Zoals gezegd kan het zijn dat de vraagstelling niet goed was, waardoor de gezinsbegeleiders moeite hadden interventies te benoemen die bij de te leren vaardigheden horen.

Aanbeveling 3:

Tijdens het onderzoek kwam naar voren dat het niet voor alle gezinsbegeleiders duidelijk is wat je doet als je tijdens de coaching dingen ziet waar je wat mee zou willen doen, maar waar niets over

afgesproken is. Er is een afspraak over gemaakt, namelijk coachen op één of twee vaardigheden en alles wat daarbuiten valt wordt niet meegepakt tijdens het coachen. In de praktijk blijkt deze afspraak lastig te hanteren, of in ieder geval bestaat er onduidelijkheid over.

Dit moet opnieuw onder de aandacht gebracht worden bij de gezinsbegeleiders en er dienen duidelijke afspraken over gemaakt te worden. Er zou een uitzondering op de regel gemaakt kunnen worden of er kan voor gekozen worden dit meer in overleg met ouders te doen. Het kan inderdaad zo zijn dat een ouder het juist fijn vindt op meerdere aspecten gecoacht te worden. Voorwaarde is dat het haalbaar is voor zowel de ouders als de gezinsbegeleiders.

Aanbeveling 4:

Met elkaar moet besproken worden welke eisen er aan het letterlijk nazeggen door ouders gesteld moeten worden. Er is één gezinsbegeleider die al aan heeft gegeven het soms toe te staan als ouders eigen woorden gebruiken, mits deze op een juiste manier ingezet worden en dezelfde boodschap behelzen als de gezinsbegeleider voor ogen had. Op die manier maken ze het zichzelf juist sneller eigen, ze moeten het immers na tien weken ook helemaal zelf doen. Door hier een gezamenlijke afspraak over te maken, doet iedereen hetzelfde. De vraag moet dan beantwoord worden waaraan de boodschap moet voldoen die ouders geven. Dus wanneer sta je het wel toe en wanneer niet dat ouders eigen woorden gebruiken, welke criteria moeten daarvoor gehanteerd worden?

Aanbeveling 5:

Aan de hand van de onderzoeksresultaten van de gezinsbegeleiders (zie hoofdstuk zes eindrapport) is gebleken dat er een knelpunt ligt op het gebied van de hoeveelheid te coachen vaardigheden. Er wordt vaak gefocust op één of twee te leren vaardigheden. Er zijn echter meerdere gezinsbegeleiders geweest die aangegeven hebben het lastig te vinden welke vaardigheid je kiest om op te coachen als er meerdere liggen en ten tweede blijven er dingen liggen waarmee niets gedaan wordt als je je beperkt tot maximaal twee vaardigheden. De vraag is dan wat je precies bereikt hebt in het gezin.

Hetzelfde knelpunt is naar voren gekomen in de onderzoeksresultaten van de gezinnen (zie hoofdstuk zeven eindrapport). Gebleken is dat er bij één gezin eigenlijk te leren vaardigheden zijn blijven liggen. Deze moeder had graag meer tijd gehad en geeft aan dat een verlenging van het traject een oplossing zou kunnen zijn.

Er is dus van twee kanten een zelfde knelpunt geconstateerd, waardoor mijn aanbeveling is om met elkaar te gaan kijken naar een oplossing hiervan. Het idee van moeder om er twee keer 10 weken van te maken is wellicht niet helemaal realistisch gesteld, maar wat zou wel haalbaar zijn?

Een idee is om eerst 10 weken ON in te zetten en dan een vervolgtraject als dat nodig blijkt te zijn. Dat traject hoeft dan geen 10 weken meer te bevatten, omdat er meteen in fase 3 begonnen kan worden. Het is een mogelijkheid om 10 weken + 4 weken in te zetten, waarbij de 4 weken alleen ingezet worden als dat echt nodig blijkt te zijn. Van de 4 weken kunnen bijvoorbeeld 2 of 3 weken gebruikt worden voor het coachen en 1 week voor de bestendiging.

Ik verwijs voor het oplossen van dit knelpunt ook graag naar de interventie PCIT, die ik in mijn literatuuronderzoek in het eindrapport aangehaald heb. Bij PCIT wordt de duur afgestemd op wat ouders laten zien en wat ouders nodig hebben. Dat kan als antwoord dienen op de vraag hoe de duur van ON vastgesteld zou kunnen worden en waarop die gebaseerd kan worden.

Bij ON zou het minimum aantal weken dan 10 zijn en het maximum bijvoorbeeld 14 weken, afhankelijk van wat ouders nodig hebben. Dit zal per gezin bekeken moeten worden, waarbij de basis van 10 weken ON gelijk is voor ieder gezin. Het is belangrijk hier goed naar te kijken.

Aanbeveling 6:

Er dient met alle gezinsbegeleiders een thema gewijd te worden aan de persoonlijke invulling van het coachen. Wat hoort specifiek bij wie en hoe wordt erop gereageerd door de gezinnen. Op die manier wordt niet alleen het inzicht vergroot in waar een ieder mee bezig is, maar kunnen er ook handigheden uitgewisseld worden. Aan eigenschappen verander je niets en die kunnen en moeten niet overgenomen worden (een ieder moet wel authentiek blijven), maar de uitwisseling van bepaalde vaardigheden of hulpmiddelen kunnen wel bijdragen aan het welslagen van de coaching. Dit uitwisselen gebeurt in ieder geval al in één regioteam (zuid). Eén van de gezinsbegeleiders daar heeft aangegeven het leuk en leerzaam te vinden om te zien hoe iedere gezinsbegeleider er iets persoonlijks van maakt. Het is onbekend of de andere twee regioteams dit ook al zo doen. Het breed trekken is in ieder geval de aanbeveling.

Daarnaast moet men van elkaar weten hoe algemene hulpmiddelen binnen het coachen, zoals het gebruik van een beloningssysteem, ingezet worden door de verschillende gezinsbegeleiders en of die wel ingezet worden. Het is goed elkaars ervaringen daarin uit te wisselen en van elkaar te weten hoe een ieder invulling geeft aan de vaststaande dingen binnen het coachen.

Aanbeveling 7:

Het is heel belangrijk dat de verschillen in uitvoering en ideeën, die er klaarblijkelijk bestaan over het wel of niet bestaan van verschillen, opgehelderd en rechtgetrokken worden. Zoals één van de gezinsbegeleiders al aangaf, moet de uitvoering zuiver gehouden worden, maar eerst moet het zuiver gemaakt worden. Hierover moet met elkaar in gesprek gegaan worden, waarbij het van het grootste belang is dat het niet alleen blijft bij afspraken maken, maar dat iedere gezinsbegeleider het ook daadwerkelijk uitvoert als afgesproken. De opnames van het coachen dienen daarbij ter ondersteuning. Deze moeten op korte termijn ingepland worden, mocht dat nog niet gebeurd zijn. Het is niet alleen goed voor ieders ontwikkeling, maar ook om verschillen en overeenkomsten helder te krijgen en daarover in gesprek te gaan.

Tijdens de interviews kwam naar voren dat nog niet alle gezinsbegeleiders de video-opname, zoals omschreven in hoofdstuk vijf van het eindrapport, gezien hebben. Dat is jammer, juist omdat het een goede manier is om met elkaar op één lijn te komen betreffende de uitvoering van de coaching. Deze opnamen moet zo snel mogelijk met het gehele team bekeken worden.

Aanbeveling 8:

Er moet een eenduidige manier gevonden worden waarop nieuwe gezinsbegeleiders voorbereid worden op het coachen. Er dient een standaard programma gemaakt te worden met punten die van belang zijn om mee te geven aan nieuw startende gezinsbegeleiders.

Medewerkers van Lindenhof krijgen bij de aanstelling een competentietraining aangeboden. Er zou voor nieuwe gezinsbegeleiders een basistraining coaching van bijvoorbeeld drie dagdelen gemaakt kunnen worden, gebaseerd op het principe van de competentietraining. Daarin leert een aankomend gezinsbegeleider de coaching uit te voeren zoals afgesproken is. Dit kan middels rollenspellen, uitleg, het bekijken van dvd's alsook van opnames van coachingssituaties van andere gezinsbegeleiders.

De training kan gegeven worden door de langstzittende gezinsbegeleiders of de behandelcoördinator van ON. Op die manier zijn uitgangspunten en afspraken over het coachen meteen duidelijk en helder en kan de nieuwe gezinsbegeleider met extra kennis aan de slag. Uiteindelijk leer je het in de praktijk toe te passen (training on the job). Dat zie je ook met het competentiegericht werken, maar die extra kennis is aanvullend en het helpt verwarring en verschillen in het coachen te voorkomen. Deze training kan verkort gegeven worden, bijvoorbeeld één dag of dagdeel als het om één nieuwe gezinsbegeleider gaat en/of afhankelijk van iemands ervaring en achtergrond.

Aanbeveling 9:

Met elkaar moet besproken worden of de frequentie van de intervisiebijeenkomsten gehanteerd wordt of dat deze verhoogd wordt (niet verlagen!). Tijdsdruk en het organisatorische deel zouden daarbij geen rol mogen spelen, aangezien intervisie een heel belangrijk item is om het coachen goed uit te kunnen blijven voeren, op een eenduidige manier. Ook kan besproken worden de intervisie te houden naar aanleiding van thema's, zodat een ieder zich er goed op voor kan bereiden en er concreet ergens aan gewerkt wordt. Op die manier kan het coachen verder uitgediept worden.

Inventariseer met elkaar als team welke behoeften er liggen op het gebied van intervisie of supervisie met betrekking tot het persoonlijke stuk. Als blijkt dat daar behoefte aan is kan er met elkaar een overlegstructuur aan vast gekoppeld worden alsook een frequentie. Het kan al voldoende zijn hier eens in de twee of drie maanden aandacht aan te besteden. Dit kan ook (of juist) in kleine groepjes, zodat het ook ingepland kan worden als niet iedereen die behoefte heeft.

Aanbeveling 10:

Zorg ervoor dat de regio-overleggen op regelmatige basis plaatsvinden. Er moet in alle teams gestreefd worden naar een tweewekelijks overleg.

Aanbeveling 11:

De genoemde kennis, vaardigheden en eigenschappen die nodig zijn om een goede gezinsbegeleider te kunnen zijn (en dus ook om goed te kunnen coachen) kunnen als functievereisten opgenomen

worden in het functieprofiel van de gezinsbegeleider ON. Dit kan ter uitbreiding van het profiel dienen of gebruikt worden voor de opzet van een nieuw functieprofiel.

Aanbeveling 12:

Het is goed, leuk, motiverend en leerzaam om een keer met het huidige team een workshop/lezing/training/deskundigheidsbevordering van Esther ten Brink te krijgen. Zij heeft in het begin een training verzorgd, maar omdat de meeste gezinsbegeleiders nieuw zijn, is het goed dit een keer te herhalen, waarbij voor de gezinsbegeleiders de mogelijkheid bestaat in gesprek te gaan over thema's waar zij meer van willen weten of waar zij tegenaan lopen.

3.5. Aanbevelingen overig

Aanbeveling 13:

Een betere analyse maken bij het opstellen van het plan van aanpak, waardoor beter aangesloten kan worden bij wat het gezin nodig heeft aan hulpverlening. Vaak blijkt pas tijdens het traject dat er meerdere onderliggende problemen spelen. Dit kan voor een groot deel voorkomen worden door een grondigere analyse te doen.

Aanbeveling 14:

Op basis van week 1, 2 en 3 (fase 1) kan een beslissing genomen worden of er wel of niet doorgegaan wordt met het gezin. Dan wordt er wel een investering gedaan, maar een minder lange en intensieve dan de 10 weken volmaken. Deze beslissing is alleen van toepassing als er al twijfel bestaat naar aanleiding van het indicatiebesluit van Bureau Jeugdzorg voor wel of geen ON, of naar aanleiding van de observatie die gedaan is in het gezin. Ook bij gezinnen waarvan verwacht wordt dat het goed aansluit, kan tijdens die eerste 3 weken al blijken dat er meer speelt.

Aanbeveling 15:

Om ON effectief in te kunnen zetten is het van belang dat eventuele andere problemen die spelen ook aangepakt worden mocht dit nog niet het geval zijn. Kinderen kunnen erg veel last hebben van bijvoorbeeld relatieproblematiek en daardoor problematisch gedrag blijven vertonen. Dan helpen 10 weken ON niet op de manier zoals het bedacht is.

De gezinsbegeleider ON kan dan een bemiddelende rol spelen tussen het gezin en de case manager van Bureau Jeugdzorg, om de problemen tegelijk aan te pakken. Voor problemen waarvoor geen indicatie nodig is, zou de gezinsbegeleider kunnen zorgen voor een doorverwijzing of het daadwerkelijk in gang zetten van de hulpverlening. De verschillende problemen kunnen best naast elkaar bestaan, maar dan moet het wel zeker zijn dat alle problemen aangepakt worden en daarover tevens onderlinge afstemming bestaat.

Aanbeveling 16:

De doelgroep kan niet aangemerkt worden als multiprobleem doelgroep, omdat andere gebieden dan ook aangepakt moeten worden. De benaming 'Risico Gezinnen' sluit wellicht beter aan. Het gaat dan om gezinnen waar sprake is van een wankel evenwicht en waar, door omstandigheden binnen en/of buiten het gezin, (een complexe) problematiek is ontstaan. Gezinstaken komen daardoor in het gedrang. Als dit chronisch wordt is er een kans dat er een multiprobleem doelgroep ontstaat.

Aanbeveling 17:

Iets anders dat uit het onderzoek naar voren kwam en een rol speelt bij het bieden van de hulp, is dat het voor veel kinderen goed zou zijn een training te volgen tijdens het ON traject. Trainingen sorteren veel effect en zouden een goede aanvulling kunnen zijn. Te denken valt aan een weerbaarheidstraining of een sociale vaardigheidstraining. Deze mogelijkheid ontbreekt tot dusver. Een aanbeveling is om te kijken wat er mogelijk is in het bieden van kindtrainingen tijdens het ON traject.

Aanbeveling 18:

Al eerder is gebleken dat vaders een aparte groep vormen binnen ON (eigen onderzoek Stichting Lindenhof). Tijdens dit onderzoek kwam naar voren dat vaders tijdens de coaching een andere benaderingsvorm vragen dan moeders. Het antwoord op de vraag of vaders een andere vorm van coaching nodig hebben is ja. Het is aan te bevelen voor vaders een aparte aanpak/benaderingswijze op te stellen.

Aanbeveling 19:

Het is voor ouders goed om te zien wat de daadwerkelijke veranderingen zijn die ontstaan vanaf het begin van het traject tot aan het eind van het traject. Het is daarom een goed idee om zowel tijdens de observatie een opname te maken als aan het eind bij de afsluiting. Dit kan optioneel zijn, omdat niet alle ouders opnames fijn of gewenst vinden.

De opname is een voorbeeld van een eigen invulling binnen gegeven kaders, maar is wel een aspect waarvan ik vind dat er onderlinge afstemming over moet zijn. In principe is de afspraak dat er één keer een opname gemaakt wordt. Als dit er twee worden (optioneel), is het goed als dat bekend is binnen het team en vastgelegd wordt.

Aanbeveling 20:

Het door de gezinsbegeleider zelf contact opnemen gedurende de nazorgperiode is een voorbeeld van een eigen invulling binnen gegeven kaders, maar is wel een aspect waarvan ik vind dat er onderlinge afstemming over moet zijn. In principe is de afspraak dat gezinnen zelf, middels de strippenkaart, contact op kunnen nemen met hun gezinsbegeleider. Als gezinnen het inderdaad minder moeilijk blijken te vinden als de gezinsbegeleider contact opneemt, is het goed als daar wat over vastgelegd wordt. Het is me tijdens het onderzoek en bij het bestuderen van de dossiers wel opgevallen dat er weinig gezinnen zijn die gebruik maken van de strippenkaart en dus de mogelijkheid om contact op te nemen voorbij laten gaan. Het kan zijn dat deze gezinnen echt de hulp niet nodig hebben, maar het kan dus ook dat ze het te lastig vinden om contact op te nemen (in verband met een gevoel van falen). Mijns inziens is de kans op terugval dan groter.

De termijn van de nazorg is nu gesteld op drie maanden. Het is een aanbeveling om te kijken naar een eventuele verlenging van deze periode naar bijvoorbeeld een half jaar. Uit het onderzoek kwam naar voren dat ouders het geleerde in de loop der tijd meer op hun eigen manier in gaan vullen en dan pas blijkt wat dat voor gevolgen heeft voor het gedrag van de kinderen. In het begin zullen zij zich meer houden aan wat zij geleerd hebben en dan kunnen drie maanden net te kort zijn om hulp of advies te vragen.

Aanbeveling 21:

Uitgezocht moet worden welke term het beste van toepassing is op Opvoeden NU; leren ouders opvoedingsvaardigheden middels coaching of training? In paragraaf 3.3 (eindconclusie overig), staan al enkele beschrijvingen en definities genoemd van beide termen. In vervolgonderzoek kan dit meegenomen worden.

Hoofdstuk 4 Antwoord op de vraagstelling en evaluatie van de doelstelling

4.1. Antwoord op de vraagstelling

In hoofdstuk 2, paragraaf 2.2, heb ik de volgende vraagstelling geformuleerd:

‘Wat is life coaching in de opvoedingssituatie vanuit de theorie, hoe wordt dit uitgevoerd door de gezinsbegeleiders van Stichting Lindenhof binnen de interventie Opvoeden NU en in hoeverre komt dit overeen met de gevonden theorie?’

Naar aanleiding van de antwoorden op de deelvragen en verder gevonden relevante informatie zal ik hieronder een antwoord geven op de vraagstelling van mijn onderzoek.

Gedurende het onderzoek werd duidelijk dat er weinig informatie te vinden was over de betekenis van life coaching in de opvoedingssituatie (zie hoofdstuk 1 van het eindrapport). De thema's en te leren vaardigheden komen in veel interventies op het gebied van opvoeding en opvoedingsproblemen overeen, alsook de uitleg over de manier waarop deze toegepast dienen te worden. Echter, er zijn door mij maar weinig interventies gevonden die bij het vergroten van de opvoedingsvaardigheden bij ouders gebruik maken van life coaching. Vaak wordt er gebruik gemaakt van rollenspellen, huiswerkopdrachten of er wordt met oefenboeken gewerkt.

Voor het beantwoorden van de vraag wat life coaching is vanuit de theorie, heb ik gebruik gemaakt van de interventies Parent Child Interaction Therapy (PCIT) en Eerste Hulp Bij Opvoeden van supernanny Jo Frost. Geconcludeerd kan worden dat het meest belangrijke element van life coaching in de opvoedingssituatie is dat er tijdens de interactie tussen ouder en kind gerichte en directe feedback aan ouders gegeven wordt in de vorm van instructies. Daardoor kunnen zij hun handelen (en dat van het kind) meteen bijsturen, zodat het gewenste resultaat sneller zichtbaar wordt. Het letterlijk naast de ouder staan en hen tot steun zijn tijdens de opvoedingssituatie zijn tevens belangrijke aspecten van het life coachen.

In hoofdstuk vier van het eindrapport worden verder nog vele technieken en middelen genoemd die door PCIT en EHBO ingezet worden bij het life coachen. Deze dragen allemaal bij aan het welslagen van de coaching.

Het tweede deel van de vraagstelling is de vraag hoe de life coaching uitgevoerd wordt door de gezinsbegeleiders van Opvoeden NU (zie hoofdstuk vijf, zes en zeven van het eindrapport). Middels praktijkonderzoek ben ik erachter gekomen dat de gezinsbegeleiders de coaching op veel punten hetzelfde uitvoeren, zoals het voor- en nabespreken van een coachingssituatie, het geven van duidelijke en directe instructies aan de ouder en het inzetten van bijbehorende technieken en middelen. Door in kaart te brengen op welke punten de uitvoering eenduidig is, worden de sterke kanten van het coachen duidelijk voor iedereen en kunnen deze tevens nog verder versterkt en doorontwikkeld worden.

Echter, er zijn ook verschillen en knelpunten te constateren in de uitvoering, zoals het aantal te coachen vaardigheden en het letterlijk voorzeggen van de instructie aan ouders. De verschillen komen onder andere voort uit een persoonlijke invulling van de coaching, verschillende voorbereiding/training op het coachen, verschillende begeleiding, de mate van ervaring en deskundigheid, gemaakte afspraken die niet voor iedereen duidelijk zijn en het snel moeten maken van keuzes in het moment zelf. Ook is iedere coachingssituatie weer anders; gezinnen hebben verschillende achtergronden en verschillende hulpvragen. Daarop zal je als gezinsbegeleider moeten anticiperen. Toch moeten verschillen die binnen het gegeven kader liggen zo klein mogelijk gehouden worden. Middels dit onderzoek heb ik de grootste verschillen in kaart gebracht en aanbevelingen gedaan hoe deze voorkomen kunnen worden, nu en in de toekomst.

Het laatste deel van de vraagstelling is de vraag in hoeverre de uitvoering van de coaching binnen ON overeenkomt met de gevonden theorie over coaching (zie hoofdstuk acht van het eindrapport). Ondanks dat de interventies niet volledig vergelijkbaar zijn, is er toch een redelijk aantal overeenkomsten gevonden. Deze hebben zowel betrekking op het feitelijke coachen als op bijkomende aspecten zoals coaching via ouders en aanpak gericht op ouders. De overeenkomsten tussen met name PCIT (als evidence-based programma) en ON laten zien dat deze effectief (kunnen) zijn met betrekking tot succesvolle hulpverlening. Om volmondig te kunnen antwoorden dat het coachen binnen ON effectief is, moet meer en uitgebreid onderzoek gedaan worden.

Het grote verschil met PCIT is dat de coaching niet in de thuissituatie plaatsvindt, waardoor niet op alle punten een vergelijking gemaakt kan worden. Bij PCIT wordt bijvoorbeeld geen gebruik gemaakt van de inzet van het bedritueel, in tegenstelling tot EHBO en ON. Ook vindt de coaching bij EHBO in veel meer situaties plaats dan bij ON en PCIT. De nanny verblijft in het gezin voor een bepaalde periode, waardoor zij in veel verschillende situaties kan coachen.

Voor de volledigheid heb ik ook een vergelijking gemaakt tussen theorie en praktijk van ON zelf. Coachen de gezinsbegeleiders zoals dat beoogd en vastgelegd is? Ik kan op veel punten ja zeggen als antwoord op deze vraag, op een aantal punten moet ik nee zeggen. Dit heeft te maken met de hierboven genoemde verschillen en knelpunten in de coaching, alsook met het feit dat niet alles vastgelegd is op schrift wat in de praktijk wel zichtbaar is geworden. Door hiervoor een aanbeveling te geven, kan ervoor gezorgd worden dat theorie en praktijk volledig op elkaar aansluiten.

4.2. Evaluatie van de doelstelling

Voortvloeiend uit de vraagstelling heb ik in hoofdstuk 2, paragraaf 2.2, de volgende doelstelling geformuleerd:

‘Bijdragen aan de verbetering van de coachingsmethodiek zodat er op een eenduidige manier gecoacht wordt, volgens heldere richtlijnen en kaders.’

Nu het eindrapport en -product klaar zijn, kan ik deze doelstelling evalueren en bepalen of deze behaald is.

Door middel van het onderzoek is naar voren gekomen waarin de gezinsbegeleiders sterk zijn met betrekking tot de uitvoering van de coaching en waar nog aandachtspunten te zien zijn. Gebleken is dat het gegeven kader nog niet volledig is, gemaakte afspraken zijn niet allemaal vastgelegd, waardoor er onduidelijkheid is op bepaalde punten. Ook zijn er verschillen te constateren in de uitvoering. Door zowel de sterke punten als de aandachtspunten in kaart te brengen, is duidelijk waarop de nadruk moet komen te liggen bij de verdere ontwikkeling en verbetering van de coachingsmethodiek.

Ik heb mijns inziens een bijdrage geleverd aan het te bereiken doel, namelijk het op een eenduidige manier coachen, volgens heldere richtlijnen en kaders. Daarmee draag ik tevens bij aan het verbeteren van de coachingsmethodiek.

Ik besef wel dat mijn bijdrage nu nog slechts een papieren versie is. In theorie heb ik een bijdrage geleverd, maar als het in de praktijk niet geïmplementeerd wordt, blijft het bij een papieren bijdrage en kan bovenstaande doelstelling niet behaald worden. Daarom zal pas na verloop van tijd te beoordelen zijn of de doelstelling volledig behaald is. Het is aan Stichting Lindenhof en dan met name aan het ON team om met de aanbevelingen aan de slag te gaan en met elkaar te werken aan het behalen van bovenstaande doelstelling.

Hoofdstuk 5 Toepassing aanbevelingen

In dit adviesrapport is naar voren gekomen voor wie het bestemd is. Het rapport is met name gericht op microniveau (de uitvoerders = operationeel), maar kan ook interessant zijn op meso- en macroniveau (regiomanagement = tactisch, stafbureau Onderzoek & Ontwikkeling en Raad van Bestuur = strategisch). Dit is afhankelijk van de keuze voor de te implementeren aanbevelingen.

Wijze van implementeren

Er zijn in totaal 21 aanbevelingen gedaan, waarvan 1 tot en met 12 te maken hebben met de coaching en begeleiding. De aanbevelingen 13 tot en met 21 vallen onder de categorie 'overig', omdat ze de interventie Opvoeden NU als geheel raken.

Voor de implementatie van de aanbevelingen is het allereerst van belang met het team (gezinsbegeleiders en behandelcoördinatoren) te kijken naar de aanbevelingen 1 tot en met 12. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat aanbeveling 5 hierin extra aandacht nodig heeft, en dan niet alleen van het team, maar ook van de regiomanager en eventueel nog van de laag daarboven (staf, Raad van Bestuur). Het gaat bij die aanbeveling om de vraag of ON qua duur verder uitgebreid dient te worden en zo ja, hoe en met hoeveel weken. Omdat daar onder andere extra kosten en mankracht mee gemoeid gaan, zal daar ook op strategisch niveau naar gekeken moeten worden.

Bij de aanbevelingen 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10 en 11 gaat het om het bespreken en vastleggen van aspecten die tijdens het onderzoek naar voren gekomen zijn. Dit kan in de gezamenlijke bijeenkomsten ingepland worden of eerst tijdens het regio-overleg besproken worden alvorens dit breed in te brengen.

Alvorens te kiezen voor implementatie van aanbeveling 8 kan onderzoek gedaan worden naar de beste manier waarop gezinsbegeleiders voorbereid dienen te worden op de coaching. Het is duidelijk dat de voorbereiding van de vier betrokken gezinsbegeleiders verschillend is geweest, maar het is niet duidelijk geworden wat de gezinsbegeleiders nodig zouden hebben of wat eventuele wensen zijn op dat vlak.

Voor de implementatie van aanbeveling 12 kan eerst met elkaar besproken worden hoe er tegen een ontmoeting met Esther ten Brink aangekeken wordt en welke ideeën er zijn met betrekking tot de invulling daarvan. Bij voldoende belangstelling kan Esther ten Brink benaderd worden.

Voor de aanbevelingen 13 tot en met 21 ('overig') geldt het volgende voor de implementatie: De aanbevelingen 13 en 19 kunnen op microniveau afgestemd worden. Daarover kunnen onderling afspraken gemaakt worden, welke vastgelegd dienen te worden op schrift.

De aanbevelingen 14, 15 en 20 vragen om afstemming op meerdere niveaus. Met het hele team, alsook de regiomanager (en in een later stadium wellicht het strategisch niveau) moet hierover een standpunt ingenomen worden. Vooral met betrekking tot aanbeveling 15 is het van belang weloverwogen stappen te nemen als ervoor gekozen wordt deze te implementeren (eventueel middels onderzoek). Er zal bijvoorbeeld contact moeten komen met Bureau Jeugdzorg als de gezinsbegeleider inderdaad een bemiddelende rol gaat spelen tussen BJZ en het gezin.

De aanbevelingen 16, 17, 18 en 21 lenen zich uitstekend voor nader onderzoek alvorens tot implementatie over te gaan. Naar aanleiding van het onderzoek kan bekeken worden of en hoe deze aspecten geïmplementeerd kunnen worden.

Uit bovenstaande wijze van implementatie blijkt dat de aanbevelingen in de praktijk hanteerbaar, toepasbaar en bruikbaar zijn voor Stichting Lindenhof. Het is aan hen de verdere implementatie vorm te geven. Zoals ik al eerder verwoordde, zal mijn doelstelling om bij te dragen aan de verbetering van de coachingsmethodiek pas behaald zijn als Stichting Lindenhof zorgt voor de daadwerkelijke implementatie van de adviezen. Het gaat dan met name om de aanbevelingen met betrekking tot de coaching en begeleiding. Pas na enige tijd kan geëvalueerd worden of ook de doelen en doelstellingen zoals in dit rapport geformuleerd behaald zijn.

Ik zal dit adviesrapport in juli presenteren aan het gehele ON team (gezinsbegeleiders en behandelcoördinatoren), en waar mogelijk en gewenst nog een verdere onderbouwing geven.